

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/227220,Arkadiusz-Cisek-Matka-Maria-Teresa-Stanisława-Jasionowicz-1930-2023.html>
27.02.2026, 00:02

Arkadiusz Cisek: Matka Maria Teresa. Stanisława Jasionowicz (1930-2023)

Nazaretanka, należała do setek tysięcy Polaków, którzy po 1945 r. zostali na wygnaniu, rozsiani po całym świecie. Taki był jeden z wielu efektów zagrabienia przez Rosję sowiecką Kresów Wschodnich Polski i popadnięcia reszty ziem polskich w zależność od Moskwy. Z Polski Stanisławę (takie imię otrzymała na chrzcie świętym) Jasionowicz w istocie wypędzono wtedy po raz drugi.

[Kościół Kresy Represje Wysziedlenia](#)

21.04

Ze szlaku armii gen. Andersa – dzieci na nieludzkiej rosyjskiej ziemi. Autor fotografii: Tadeusz Mąkosza. Zdjęcie do zasobu IPN zostało przekazane w ramach daru prywatnego przez p. Kazimierza Mąkoszę. Fot. z zasobu IPN

Urodziła się 21 kwietnia 1930 r. w rodzinie osadnika wojskowego, żołnierza wojen o wolność i granice Polski z lat 1918-1920. Mieszkali w Małopolsce wschodniej, w Jezupolu w woj. stanisławowskim II RP. Wychowywała się w domu prawdziwie religijnym, a przy tym o głębokim przywiązaniu do polskości.

Jej radosne dzieciństwo i edukację w szkole podstawowej przerwał wybuch II wojny światowej. Ojciec dziewięcioletniej Stasi znów z bronią w ręku stanął w obronie Polski, po przegranej w wojnie obronnej 1939 r. trafiając do obozu jenieckiego.

Rodzina Jasionowiczów pozostała w swej kresowej małej ojczyźnie, objętej, wraz z połową terytorium Polski, okupacją sowiecką. 10 lutego 1940 r. wszyscy domownicy – Stanisława z matką, dwiema siostrami i bratem – zostali wypędzeni przez NKWD z rodzinnego domu. Wszyscy – oprócz z niezwykłą czułością wspominanego potem przez siostrę Marię Teresę Dziadzia,

pozostawionego ze względu na niedołęźność przez sowieckich oprawców na niechybną śmierć w samotności. Pozbawieni nie tylko domu, ale i ojczyzny, po kilku dniach, wyłącznie za to, że byli Polakami, w straszliwych warunkach zostaną wywiezieni do Kazachstanu.

Na „niehumanicznej ziemi”

W stepach Azji Środkowej, wegetując w koszmarnych warunkach i wykonując niewolniczą pracę na rzecz Rosji sowieckiej, rodzina zmuszona była przebywać półtora roku. Zawarty 30 lipca 1941 r. układ premiera Rządu RP na uchodźstwie gen. W. Sikorskiego z Sowietami stwarzał pewną szansę na ratunek dla setek tysięcy Polaków zniewolonych na niehumanicznej ziemi.

Jedenastoletnia Stasia Jasionowicz, nie mając zresztą świadomości obowiązywania tego układu, w krańcowo dramatycznych okolicznościach, przez dzikie tereny Uzbekistanu i Turkmenistanu, przebyła wraz z rodziną szlak w kierunku Morza Kaspijskiego i granicy z Iranem.

Wybawienie przyszło wiosną 1942 r., gdy ona, jej rodzeństwo i setki innych dzieci polskich uratowało życie w ramach ewakuacji do Iranu Polaków skupionych wokół gen. Władysława Andersa. Sam fakt ocalenia z Rosji sowieckiej czytała jako wyłączną ingerencję Bożej Opatrzności.

Na ziemi irańskiej Stanisława Jasionowicz przebywała 3 lata. Wracła do zdrowia po całkowitej zapaści, w jaką popadła w niewoli rosyjskiej. Kontynuowała też w polskich szkołach przerwana w 1939 r. naukę. Tam do rodzeństwa dołączyła mama, cudem odzyskująca zdrowie po, jak się wydawało, ostatecznie wyniszczających chorobach nabytych na niehumanicznej ziemi. W 1948 r. rodzina Jasionowiczów osiadła w Wielkiej Brytanii.

[Czytaj artykuł Arkadiusza Ciska *Matka Maria Teresa. Stanisława Jasionowicz \(1930-2023\)* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kościół, Kresy, Represje, Wysiędlenia

Artykuł